

YAPAY ZEKÂ ÇAĞINDA HUKUK

İSTANBUL BAROSU
BİLİŞİM HUKUKU KOMİSYONU
YAPAY ZEKÂ ÇALIŞMA GRUBU

EYLÜL 2022

EYLÜL 2022

BAŞLARKEN

Yapay zekâ teknolojileri, insanların yaşamlarını iyileştirmek, ekonomiyi büyütmek, sağlık ve refah, güvenlik ve mahremiyet konularındaki zorlukları ele almak gibi pek çok hususta yeni ve yenilikçi çözümler oluşturmak için büyük bir potansiyele sahiptir. Bununla birlikte, her türlü yıkıcı teknoloji gibi, yapay zekâ da riskler taşımakta ve emek, güvenlik, mahremiyet, etik, beceriler gibi çeşitli alanlarda karmaşık toplumsal zorluklar sunmaktadır. Bu açıdan bir bütün olarak toplum üzerindeki tüm etkilerini içerir şekilde yapay zekâya kapsamlı bir yaklaşım çok önemlidir.

Gelişen yapay zekâ teknolojisinin toplumda, hukuk sisteminde ve mesleğimizde yarattığı etkiler karşısında harekete geçmenin bir gereklilik olduğunu düşünüyoruz. İstanbul Barosu bünyesinde kurulan Yapay Zekâ Çalışma Grubumuz, gelişen teknolojilerin hukuki bakış açısıyla ele alınmasına yardımcı olmayı hedefleyen haber bültenlerini her ay sizlerle buluşturmayı amaçlıyor.

BU SAYIDA

- 03** Avrupa Birliği Yapay Zekâ Yasası
- 05** Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi Dabus Kararı
- 08** NIST Yapay Zekâ Risk Yönetimi Çerçevesi
- 10** Ryan Abbott ile Yapay Zekâ ve Fikri Mülkiyet İlişkisi Üzerine

AV. ELİF AKDAĞ

AVRUPA BİRLİĞİ YAPAY ZEKÂ YASASI

Eylül 2020'den beri yapay zekânın

Avrupa Birliği ("AB") ülkeleri ekonomisi üzerindeki etkisini farklı sektörler bazında araştırmak ve üçüncü dünya ülkelerinin yapay zekâ yaklaşımlarını analiz etmek gibi yöntemler ile çalışmalarını sürdüren Dijital Çağda Yapay Zekâ Özel Komitesi ("AIDA"), AB adına yol haritası çizmek amacıyla nihai bir rapor ortaya koymuş ve işbu rapor, Avrupa Parlamentosu ("Parlamento") tarafından kabul edilmiştir.

495 kabul, 34 karşı ve 102 çekimser oyla kabul edilen metin, yapay zekânın kullanımına ilişkin kamuoyu tartışmasının, teknolojinin insan emeğini tamamlayıcı etkisi konusundaki muazzam potansiyeline odaklanması gerektiğini ve AB'nin küresel teknoloji liderliği yarışında geride kaldığını vurgulamaktadır. Bunun sonucu olarak Parlamento, AB'nin yapay zekâda küresel bir standart belirleyici olarak hareket etmesi gerektiğine inanırken, aynı zamanda standartların başka yerlerde, özellikle de demokratik olmayan aktörler tarafından geliştirilme riskine dikkat çekmektedir.

Metinde yapay zekânın sağlık, çevre ve iklim değişikliği konularındaki potansiyelini ortaya çıkarabilecek, salgın hastalıklar ve küresel açlıkla mücadeleye yardımcı olabilecek ve kişiselleştirilmiş tıp yoluyla insanların yaşam kalitesini artıracak politika seçeneklerinin belirlendiği görülmektedir. Parlamento üyeleri, gerekli destek altyapısı, eğitim ve öğretim ile birleştiğinde, yapay zekânın sermaye ve emek üretkenliğini, yenilikçiliği, sürdürülebilir büyümeyi ve iş alanlarını artırabileceğini öngörmektedir. AB'nin yapay zekânın sorumlu kullanımı için ortak standartlar konusunda küresel bir anlaşmaya yönelik istemi ile, benzer düşünceye sahip demokrasiler, bu uluslararası tartışmayı ortaklaşa şekillendirmek için birlikte çalışmaya teşvik edilmektedir. Ayrıca, önemli risklerden biri olarak, yapay zekâ teknolojilerinin etik ve yasal birtakım sorular ortaya çıkarabileceği; askeri araştırmalar konusundaki teknolojik gelişmelerle birlikte ölümcül otonom silah sistemlerine yönelenebileceği endişeleri dile getirilmektedir. Parlamento, belirli yapay zekâ teknolojilerinin, bilgi işlemenin benzeri görülmemiş bir ölçekte otomasyonunu mümkün kıldığına, dolayısıyla potansiyel kitlesel gözetimin ve temel haklara diğer yasa dışı müdahalelerin önünü açtığına dikkat çekmektedir.

Parlamento Üyeleri, otoriter rejimlerin vatandaşları kontrol etmek, kitlesel gözetim uygulamak, hareket özgürlüğünü kısıtlamak için yapay zekâ sistemlerini kullanabileceği konusunda uyarılarda bulunurken, baskın teknoloji platformları daha fazla kişisel bilgi elde etmek için yapay zekâ kullandığını belirtmektedir.

Bu nedenle, Parlamento'ya göre AB, temel hakları korumak için benzer düşünen ortaklarla uluslararası işbirliğine öncelik vermeli ve aynı zamanda meydana gelebilecek teknolojik tehditleri en aza indirmek için işbirliği yapmalıdır. Parlamento üyelerinden Axel Voss, "AB artık yapay zekâyâ insan merkezli ve güvenilir bir yaklaşımı teşvik etmek için eşsiz bir şansa sahip. Temel insan haklarına dayanırken, yapay zekânın toplumun tamamı için sağlayabileceği faydalardan en üst düzeyde yararlanırken, riskleri de yöneten bir sistem. Yenilik için alan bırakan, yasal çerçeveye ve belirlenmiş standartlarla uyumlu tek bir dijital pazara ihtiyacımız var. Ulaşabileceğimiz maksimum yatırıma ve tüm vatandaşların erişebileceği, sağlam ve sürdürülebilir bir dijital altyapıya ihtiyacımız var." cümleleriyle süreci özetleyerek, birlik davetinde bulunmuştur.

Detaylı bilgi için
: https://www.nist.gov/system/files/documents/2022/08/18/AI_RMF_2nd_draft.pdf

STJ.AV. BÜŞRA NUR AYDIN**BİRLEŞİK KRALLIK YÜKSEK
MAHKEMESİ DABUS KARARI**

Dr. Stephen Thaler tarafından üretilen bir yapay zekâ sistemi olan Dabus'un işletim sistemi iki ayrı nöral ağ şeklinde olup, bu nöral ağlardan biri yeni fikir üretmekte görev alırken diğeri üretilen fikirlerin getirdiği yenilikleri değerlendirme görevini üstlenmektedir. Dabus, iki ayrı nöral ağı sistemi sayesinde herhangi bir insan müdahalesi veya yönlendirmesi olmaksızın fikirler üretebilmekte ve geliştirebilmektedir. Bu sayede Dabus, ilk olarak yiyecek-içecek saklama kabı şeklindeki "Fractal Container (Fraktal Kap)" buluşunu; ikinci olarak acil durum uyarı ışığı şeklindeki "Neural Flame (Sinirsel Alev)" buluşunu gerçekleştirmiştir. Dr. Thaler, sahip olduğu yapay zekâsı Dabus'un bu buluşlarının patent koruması altına alınması için öncelikle UKIPO ("Birleşik Krallık Fikri Mülkiyet Ofisi") nezdinde Kasım 2018 tarihinde patent başvurusunda bulunmuştur. Dr. Thaler bu başvuruda başvuru sahibi olarak kendisini; buluş sahibi olarak Dabus'u göstermiştir.

Ayrıca Dr. Thaler, patent gerekçesi olarak buluş sahipliğinin yalnızca gerçek kişilere indirgenmemesi gerektiğini, zira buluş sahipliğinin geniş yorumlanarak buluş gerçekleştiren her şeyin buluş sahibi olabileceğini belirtmiştir. Dr. Thaler buluş sahibi yapay zekâsı adına patent başvurusunda bulunmaya gerçek kişi olarak kendisinin yetkili olduğunu savunmuş, böylelikle yapay zekâsı Dabus'un mucitliğinin önünü açmıştır. Ancak UKIPO, Dr. Thaler'ın patent başvurusu savunmalarını İngiltere Mevzuatı kapsamında yeterli bulmayarak 4 Aralık 2019 tarihinde Dr. Thaler'ın başvurusunun 1977 tarihli Patent Kanunu madde 13/2 uyarınca geri çekilmiş sayılmasına karar vermiştir. UKIPO bu kararına gerekçe olarak şunları göstermiştir: 1) Patent başvurusunda buluş sahibi olarak gerçek kişi yer almalıdır. Yapay zekâ gerçek kişi şartını sağlamadığından buluş sahibi olarak kabul edilmesi mümkün değildir. 2) 1977 tarihli Patent Kanunu madde 13/2 uyarınca başvuru sahibi buluşların mucidi olduğuna inandığı kişiyi ve bu kişinin patent alma hakkını nasıl edindiği konularında yeterli tespiti yapamamıştır.

3) Yapay zekânın bir hak ehliyeti yoktur.
4) Yapay zekâ bir başkası adına haklarını devretmeye ehil değildir. Dr. Thaler, UKIPO tarafından verilen bu karara karşın İlk Derece Mahkemesi nezhinde itirazda bulunmuştur. İlk derece mahkemesi, UKIPO ile paralel karar vererek Dr. Thaler'ın itirazını buluş sahibinin yalnızca gerçek kişiler olabileceği, Dabus'un buluşları üzerinde fikri mülkiyet hakkına haiz olmadığı, buluş sahibinin bir yapay zekâ olamayacağı, Dr. Thaler'ın patent başvurusunda bulunmak için başvuru sahipliği sıfatının yoksun olduğu gerekçeleriyle reddetmiştir.

Dr. Thaler, UKIPO tarafından verilen patent başvurusunun geri çekilmiş sayılması kararını ve bu karara itirazını reddeden ilk derece mahkemesi kararını Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi nezdinde temyiz etmiştir. Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi temyiz değerlendirmesinde; “1)1977 tarihli Patent Kanunu madde 13 kapsamında buluş sahibi gerçek kişi olmak zorunda mıdır? 2) 1977 tarihli Patent Kanunu madde 13 kapsamında başvuru sahibi gerçek kişi olmak zorunda mıdır? 3) Dr. Thaler'ın başvuru sahibi olarak kendisini belirtmesi hususu Patent Kanunu madde 13/2 kapsamında kalan dürüstlük ve iyiniyet kurallarını aşmayan hata olarak kabul edilebilir mi?” sorularına yoğunlaşmıştır.

Yüksek Mahkeme yargıçları Arnold, Laing ve Birss ilk soruya ilişkin olarak oybirliğiyle UKIPO ve ilk derece mahkemesinin ‘buluş sahibinin gerçek kişi olması şartı’ hususunu yineleyerek Dabus'un bu minvalde buluş sahibi olamayacağına karar vermiştir. Ancak ikinci ve üçüncü soruya ilişkin değerlendirmede Yüksek Mahkeme yargıçları fikir ayrılığına düşmüş, yargıç Birss LJ muhalefet görüşü benimsemiştir.

1977 tarihli Patent Kanunu madde 13/2-a uyarınca başvuru sahibinin mucit veya mucit olduğuna inandığı kişi veya kişileri tanımlaması gerekmektedir. Aynı maddenin b fıkrası uyarınca başvuru sahibi aynı zamanda buluş sahibi değilse kendisine patent verilme hakkının olduğunu gösteren bir beyanda bulunması gerekmektedir. Bu madde nezdinde Dr. Thaler, ‘ağacın sahibi ağacın meyvelerinin de sahibidir’ iddiasında bulunarak yaratıcısı olduğu Dabus'in buluşlarının patentlerinin kendisine de verilebileceğini savunmuştur. Nitekim Birss LJ'de Dr. Thaler'ın ‘gerçek mucit’ olduğunu, dolayısıyla başvuru sahibi sıfatına haiz olduğundan Patent Kanunu madde 13/2-b uyarınca patent alması gerektiği yönünde oy kullanmıştır. Ancak Yüksek Mahkeme yargıçlarından Arnold ve Laing, yargıç Briss LJ'nin bu görüşüne katılmayarak Dr. Thaler tarafından buluşların başvuru sahibi sıfatına haiz olabileceğine ilişkin yeterli bir temellendirmenin sunulamadığı gerekçesiyle 21 Eylül 2021 tarihinde oy çokluğuyla Dr. Thaler'ın temyiz başvurusu reddedilmiş, ilk derece mahkemesi kararını onanmıştır.

Yüksek Mahkeme temyiz kararında ayrıca Dr. Thaler'ın Avustralya'da yapmış olduğu patent başvurusu sonucunda Avustralya'da Dabus'i mucit olarak kabul etmesi kararının Avustralya Fikri Mülkiyet Ofisi tarafından yeniden değerlendirmeye alınması gerektiği yönünde de hüküm kurmuştur. Dolayısıyla hâlihazırda Avustralya Mahkemeleri bünyesinde Dabus'in patent başvurusu temyizi devam etmektedir.

Sonuç olarak Dr. Thaler'ın, yaratıcısı olduğu Dabus'in buluşlarına yönelik patent başvurusu Birleşik Krallık Mahkemeleri nezdinde bir yapay zekânın buluş sahibi olamayacağı, şu anki mevzuat kapsamında yapay zekânın herhangi bir hakkının olamayacağı ve olmayan haklarını da devredemeyeceği, dolayısıyla Dabus'in buluşlarından doğan haklarını Dr. Thaler'a devrettiği savının kabulünün mümkün olmadığı gerekçeleriyle reddedilmiştir. Böylelikle yapay zekâlara ilişkin gereken yasal düzenlemelerin bir an evvel yapılması gerektiği gerçeği ile bir kez daha yüzleşmiş bulunmaktayız.

Detaylı bilgi için :
<https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2021/10/Thaler-v-Comptroller-judgment.pdf>

ŞEYMA SAĞINÇ

NIST YAPAY ZEKÂ RİSK YÖNETİMİ ÇERÇEVESİ

Amerika Birleşik Devletleri, Ulusal Standartlar ve Teknoloji Enstitüsü ("NIST"), geçtiğimiz ay Yapay Zekâ Risk Yönetimi Çerçeve Regülasyonu'nun ikinci taslağını yayınlarak görüşe sundu. Bu taslak vasıtasıyla, Yapay Zekâ Risk Yönetimi ("AI RMF")'nin amacı, kapsamı, çeşitli profilleri ve kullanımı açıklanırken taslağın başında AI RMF'nin isteğe bağlı kullanıma tabi olduğu belirtiliyor.

Yapay zekâ yeteneklerindeki kayda değer artışlar; ticaret, sağlık, ulaşım ve siber güvenliğe kadar toplumumuzun ve ekonominin neredeyse tüm noktalarına fayda sağlama potansiyeline sahip çok çeşitli yenilikler ortaya çıkarmıştır.

Elbette bu yenilikler beraberinde riskleri de getirmektedir. Siber güvenlik, gizlilik, güvenlik ve altyapı ile ilgili endişeler de dahil olmak üzere herhangi bir yazılım veya bilgi tabanlı sistem için riskler yapay zekâ için geçerlidir.

Bu alanlar gibi, yapay zekâ sistemlerinden gelen etkiler de uzun veya kısa vadeli, yüksek veya düşük olasılıklı, sistemik veya yerelleştirilmiş ve yüksek veya düşük etkili olarak karakterize edilebilir. Bununla birlikte, AI sistemleri, belirli değerlendirme ve yaklaşımlar gerektiren bir dizi risk getirir. Yapay zekâ sistemleri, adaletsiz sonuçları artırabilir, sürdürebilir veya şiddetlendirebilir. Bu durum beraberinde bireyler ve topluluklar için istenmeyen sonuçlara yol açabilir.

Genel olarak AI RMF şunları yapmaya çalışır:

1. Riske dayalı, kaynakları verimli kullanma,
2. Açık, şeffaf bir süreç ilerletip fikir birliği odaklı ilerleme ve yenilikçi olma,
3. Geniş bir kitlenin anlayabileceği açık ve sade bir dil kullanma,
4. Yapay zekâ risklerini yönetmek için ortak bir dil ve anlayış sağlama,
5. Kolayca kullanılabilir ve risk yönetiminin diğer yönleriyle uyumlu olma,
6. Çok çeşitli bakış açılarına, sektörlerle ve teknoloji alanlarına faydalı olma,
7. Sonuç odaklı ve kuralcı olma.

Yapay zekâ teknolojileri ile ilişkili riskleri ve potansiyel zararları belirlemek, hafifletmek ve en aza indirmek, güvenilir yapay zekâ sistemlerinin geliştirilmesi, bunların uygun ve sorumlu şekilde kullanılmasına yönelik temel adımlardır. Bir risk yönetimi çerçevesi, yapay zekâ riskini ve olumsuz etkileri etkin bir şekilde ele almaya, belgelemeye ve yönetmeye yardımcı olabilirse, daha güvenilir yapay zekâ sistemlerinin üretilmesine katkı sağlayabilir.

Risk yönetimi süreçleri olumsuz etkileri ele alırken, bu çerçeve, yapay zekâ sistemlerinin beklenen olumsuz etkilerini en aza indirecek ve olumlu etkileri en üst düzeye çıkaracak fırsatları belirleyecek yaklaşımlar sunar.

Ancak bu tek başına kullanılacak bir kontrol listesi veya uyumluluk mekanizması değildir. Yapay zekâ teknolojilerini geliştiren ve kullanan kuruluşa entegre edilmeli ve daha geniş risk yönetimi stratejisi ve süreçlerine dahil edilmelidir.

Risk yönetimi, yapay zekâ sistem yaşam döngüsü boyutları boyunca sürekli, zamanında ve gerçekleştirilmelidir. AI RMF'nin temel işlevleri, potansiyel olarak kuruluş dışından paydaşların görüşleri de dahil olmak üzere, çeşitli ve çok disiplinli bakış açılarını yansıtacak şekilde gerçekleştirilmelidir.

Sonuç olarak, AI RMF'nin amacı, kuruluşların yapay zekâ risklerini yönetme yeteneğini geliştirmek için faydaları en üst düzeye çıkarmak ve yapay zekâ ile ilgili zararları en aza indirmek için bir kaynak sunmaktır. Böylece, yapay zekâ, diğer kritik risklerle birlikte ele alınacak ve daha entegre bir sonuç verecek ve organizasyonel verimliliklerle sonuçlanacaktır.

Detaylı bilgi için:
https://www.nist.gov/system/files/documents/2022/08/18/AI_RM_F_2nd_draft.pdf

RÖPORTAJ**RYAN ABBOTT İLE YAPAY ZEKÂ VE FİKRİ MÜLKİYET İLİŞKİSİ ÜZERİNE**

Let's begin with a general question. AI and IP... These together became a very popular topic in the whole world. How do you evaluate the development of this field?

AI has been around for a long time, and for almost as long people have been thinking about the IP implications of AI activity. There is scholarship from the 1960s about AI being an “author” or inventor”.

What is new about AI is its functional capabilities and its adoption. It is one thing to have an AI that can, with a lot of human input, make mediocre music as an academic novelty. It is another to have an AI that can almost instantly make, with little to no direct human input, vast amounts of music people enjoy listening to. The later will have a seismic impact, for a host of reasons.

Genel bir soruyla başlayalım. Yapay zekâ ve fikri mülkiyet... Bu iki konu, birlikte tüm dünyada çok popüler bir konu haline geldiler. Bu alanın gelişimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yapay zekâ uzun süredir, neredeyse insanların yapay zekâ faaliyetlerinin fikri mülkiyet açısından sonuçları hakkında düşündüğü süre kadar var olmuştur. Nitekim, 1960'lı yıllardan, yapay zekânın ‘yazar’ veya ‘mucit’ olduğuna ilişkin bilgiler mevcut.

Yapay zekânın yeni olan özelliği ise, fonksiyonel yetenekleri ve benimsenmesi. Fazlasıyla insan katkısının bulunduğu, akademik bir yenilik olarak ortalama müzik yaratabilecek bir yapay zekâyâ sahip olmak, bir şey; hiç veya çok az doğrudan insan katkısı ile, insanların dinlemekten hoşlanacağı fazla miktarda müziği neredeyse anında yapan bir yapay zekâyâ sahip olmak ise bambaşka bir şey. İkinci senaryodaki yapay zekâ, birçok sebepten ötürü, sismik bir etki yaratacak.

AI and IP has only become a popular subject for discussion in the past few years. Policy makers now realize that AI poses a host of challenges and opportunities that have not yet been fully thought out, including with respect to things like text and data mining exceptions to copyright infringement, deep fakes, privacy concerns, etc.

When I started working in this field, the issues I was interested in were often futuristic—like self-driving cars and liability, which always seemed just around the corner. But on my last trip to San Francisco, the company Cruise was selling rides from self-driving cars in the city from 10 pm to 5 am. The future is here!

Could you briefly mention what can be classified as AI-generated inventions, and the purpose of the Artificial Inventor Project in this respect?

Definitions are controversial and trickier in this space than they should be. But also very important, because I find that people discussing AI and IP are often speaking about different things when they talk about AI-generated inventions.

One definition is an invention conceived of by an AI without a natural person who traditionally qualifies as an inventor. Under current jurisprudence, that leads to the problem, at least in the United States and United Kingdom, that you have an unpatentable invention.

Yapay zekâ ve fikri mülkiyet, daha geçtiğimiz yıllarda popüler bir tartışma konusu oldu. Politika oluşturucular, şimdi, yapay zekânın telif hakkı ihlaline metin ve veri madenciliği istisnaları, deep fake'ler, gizliliğe ilişkin endişeler vb. de dahil olmak üzere, henüz tam olarak düşünülmemiş zorluklar ve fırsatlar sunduğunu fark ediyorlar.

Bu alanda çalışmaya başladığımda, ilgilendiğim sorunlar çoğunlukla fütüristti – her zaman eli kulağındaymış gibi gözüken sürücüsüz arabalar ve sorumluluk hususu gibi. Ancak San Francisco'ya son seyahatimde, Cruise şirketi, 22:00 – 05:00 saatleri arasında şehirde sürücüsüz arabalar ile yapılacak gezi turları satıyordu. Gelecek burada!

Nelerin yapay zekâ tarafından oluşturulmuş buluşlar olarak sınıflandırılabileceğinden ve bu kapsamda The Artificial Inventor Project'in (Yapay Mucit Projesi) amacından kısaca bahsedebilir misiniz?

Tanımlar, bu alanda, olması gerekenden daha tartışmalı ve çetrefilli. Ama aynı zamanda çok da önemli, zira yapay zekâ ve fikri mülkiyeti tartışan kişilerin yapay zekâ tarafından oluşturulmuş icatlardan bahsederken sıklıkla farklı şeyler hakkında konuştuklarını farkediyorum.

Bir tanıma göre; geleneksel anlamda mucit olarak tanımlanan bir gerçek kişi bulunmaksızın bir yapay zekâ tarafından tasarlanan bir buluşun söz konusu olması bu kapsama giriyor. Ancak bu durum, güncel içtihat uyarınca, en azından ABD ve Birleşik Krallık'ta, patentlenemez bir buluş teşkil etmesi problemine yol açıyor.

That is not the case everywhere, though, as different jurisdictions have different rules on inventorship. A German court has essentially held that the person with the closest nexus to an invention can be an inventor, even if they would not qualify as an inventor under US/UK rules. The German patent office is currently appealing that decision to the Supreme Court.

The Artificial Inventor Project was concerned with such cases, and the possibility they would not qualify for patent protection. That is already a concern to certain industries, mainly those involved in drug discovery and repurposing as well as materials engineering. But just the way creative AI has improved to the point where AI art has become mainstream, inventive AI is likely to continue improving to the point where it one day becomes a mainstream method of generating innovation.

The Artificial Inventor Project, which I lead, was created for a few reasons. First, to promote a stakeholder dialogue about what rules for AI and IP will lead to the best social outcomes. Second, to provide guidance to industry on the patentability of AI-generated inventions and how applicants should deal with such issues.

Ancak, bu her yerde böyle değil, nitekim farklı yargı alanlarının buluş yapılmasına ilişkin farklı kuralları var. Örneğin, bir Alman mahkemesi, bir buluşa en yakın bağlantısı olan kişinin, ABD/Birleşik Krallık kuralları uyarınca mucit vasfı olmasa bile, mucit olabileceğine karar verdi. Alman patent ofisi, halihazırda bu kararı Yüksek Mahkeme’de temyiz ediyor.

The Artificial Inventor Project, böyle vakalarla ve patent korumasına hak kazanılamaması ihtimali ile ilgilenmektedir. Bu durum, belirli endüstrilerde, özellikle ilaç keşfi ve yeniden konumlandırma ile birlikte gereç mühendisliği ile ilgili olanlarda, hali hazırda mevcut olan bir endişe. Fakat, yaratıcı yapay zekânın, yapay zekâ tarafından üretilen sanatın ana akım derecesinde popüler olmasına varacak derecede gelişmesi gibi, buluşçu yapay zekânın da bir gün yenilik oluşturmak için popüler bir metot haline geleceği derecede gelişmeye devam etmesi muhtemel görünüyor.

Liderlik ettiğim The Artificial Inventor Project, birkaç sebepten ötürü oluşturuldu. İlk olarak, yapay zekâ ve fikri mülkiyet için hangi kuralların en iyi sosyal sonuçlara götüreceğine ilişkin olarak paydaşlar arasında diyalogu teşvik etmek. İkinci olarak, yapay zekâ tarafından oluşturulmuş icatların patentlenebilirliği ve başvuru sahiplerinin böyle sorunlarla nasıl baş etmesi gerektiği konusunda endüstriye rehberlik sunmak.

Third, to promote the idea that it is just as important to provide patent protection for AI-generated inventions as for human generated inventions. Doing so will promote innovation, disclosure of trade secrets, and commercialization of new inventions.

How do you interpret the recent J08/20 DABUS decision in relation to AI-generated works?

It is a remarkable decision. It allows AI-generated works to be patentable, on the basis that the “owner” of an AI can list him or herself as an inventor simply by virtue of owning a machine. A divisional application has been filed in our application and it will proceed on that basis.

It is a solution to the problem of patent subsistence, but one that would presumably not work in jurisdictions like the US and UK where an inventor needs to have specifically conceived of, or devised, respectively, and invention.

What is the most redeemable/resumable approach for AI-generated works as a copyrightable work or an invention?

For both, I believe such works should be protectable because doing so is consistent with the purposes of both copyright and patent law. In the case of copyright law, allowing protection of AI-generated works is going to mean those works have more value, and thus will encourage people to make and use creative AI. In turn, that will lead to the creation and dissemination of more works—which, at least in the US, is the primary purpose of copyright law.

Üçüncü olarak, yapay zekâ tarafından oluşturulmuş icatlar için patent koruması sağlamanın en az insan tarafından oluşturulmuş icatlar kadar önemli olduğu fikrini desteklemek. Bu sayede, inovasyon, ticari sırların paylaşılması ve yeni buluşların ticarileşmesi desteklenecektir.

Yapay zekâ tarafından oluşturulmuş eserlerle ilgili güncel J08/20 DABUS kararını nasıl yorumluyorsunuz?

Dikkate değer bir karar. Bir yapay zekânın “sahibinin”, sadece bir makineye sahip olmasından dolayı kendisini bir mucit olarak listelebileceği gerekçesiyle, yapay zekâ tarafından üretilmiş eserlerin patentlenebilir olmasına izin veriyor. Bu kapsamda tarafımızca yapılan başvuruda bölgesel bir başvuru yapıldı ve bu temelde devam edecek.

Bu, patentlerin varlığını sürdürmesi sorununa bir çözüm teşkil ediyor. Ne var ki bu çözüm, bir mucidin patent alabilmesi için spesifik olarak sırasıyla düşünmesi veya tasarlaması ve icat etmesi gereken buluşların konu olduğu ABD ve Birleşik Krallık gibi yargı alanlarında büyük ihtimalle başarılı olmayacaktır.

Yapay zekâ tarafından oluşturulan eserlerin teliflenebilir bir eser veya bir buluş olmasına yönelik en telafi edilebilir/devam ettirilebilir yaklaşım nedir?

İkisi için de, böyle eserlerin korunabiliyor olması gerektiğine inanıyorum; zira bu yaklaşım hem telif hem de patent hukukunun amaçları ile tutarlı olacaktır. Telif hukuku konusunda, yapay zekâ tarafından oluşturulmuş eserlerin korunmasına izin vermek, bu eserlerin daha fazla değeri olması anlamına gelecek ve bu sayede daha çok insanı yaratıcı yapay zekâ yapmaya ve kullanmaya teşvik edecektir. Bu durum, daha çok eserin yaratılmasına ve yayılmasına sebep olacaktır – ki, bu husus, en azından ABD’de, telif hukukunun birincil amacıdır.

In the case of patents, again, allowing AI-generated inventions to be protected will make those inventions more valuable, and this will encourage people to develop and use inventive AI thus resulting in more innovation. It will also encourage people to disclose AI output that they will otherwise likely seek to protect as trade secrets. Finally, it will encourage people to make the necessary investments needed to commercialize inventions. For example, in drug development, the cost of discovering a new drug is typically modest by comparison to the cost of clinical testing needed to obtain regulatory approval. Without patent protection, pharmaceutical companies may be unable or unwilling to invest in AI-generated drugs and this may result in us missing out on life-saving innovations.

How do you foresee the development of inventive AI?

I think, and hope, that it will follow the trajectory of creative AI. Again, AI has been able to make images without someone who qualifies as a traditional author for a long time. But has only really been of academic interest because these works were not that good and lacked market value. This year, AI text-to-image generators have improved to the point where they can make commercially valuable works at scale. That, among other things, makes issues associated with AI-generated works and copyright law critical important to resolve now.

Patent konusunda ise, yine, yapay zekâ tarafından oluşturulmuş buluşların korunmasına izin vermek, bu buluşları daha değerli yapacak ve bu insanları mucit yapay zekâ geliştirmeye ve kullanmaya teşvik ederek bu sayede daha çok inovasyona netice verecektir. Bu tutum ayrıca, insanları, aksi durumda ticari sır olarak korumaya çalışacakları yapay zekâ çıktılarını paylaşmaya teşvik edecektir. Son olarak, insanları buluşları ticarileştirmek için gerekli yatırımları yapmaya teşvik edecektir. Örneğin, ilaç geliştirmede, yeni bir ilaç keşfetmenin maliyeti düzenleyici makam onayı almak için gerekli olan klinik test çalışmalarının maliyetine kıyasla, tipik olarak makul niteliktedir. Patent koruması olmadan, ilaç şirketleri yapay zekâ tarafından oluşturulan ilaçlara yatırım yapamayabilir veya bunu yapmak istemeyebilir ve bunun sonucunda hayat kurtarıcı inovasyonları kayırabiliriz.

Mucit yapay zekânın gelişiminin nasıl olacağını öngörüyorsunuz?

Yaratıcı yapay zekânın gidişatını takip edeceğini düşünüyorum ve umuyorum. Tekrar söylemek isterim ki, yapay zekâ uzun zamandır, geleneksel anlamda bir eser sahibi vasfına sahip olmaksızın olmaksızın imgeler oluşturabiliyor. Ancak bu durum, bu eserler çok da iyi olmadığı ve piyasa değeri taşımadığı için, sadece akademik açıdan ilgi uyandırdı. Bu yıl, yapay zekâ metinden imge oluşturucular, bir derecede ticari açıdan değerli eserler yapabilecek derecede geliştiler. Bu husus, diğer faktörlerin yanında, yapay zekâ tarafından oluşturulan eserler ve telif hukuku ile ilişkili sorunların hemen çözülmesini kritik derecede önemli hale getirmektedir.

It is much easier for a person to make something that gets copyright protection than something that gets patent protection. So, it should not be surprising that inventive AI lags behind creative AI. But AI is likely to continue improving in functionality, and at some point I expect that inventive AI will follow in the footsteps of creative AI and become a mainstream tool for problem solving. Instead of asking an AI to generate an image, people will ask an AI to solve a technical problem. In order for that to happen, it is important for us to have the right rules and incentives in place to promote the development of inventive AI.

Bir kişinin telif hakkı korumasına tabi bir şey üretmesi, patent koruması altında bir şey üretmesinden çok daha kolay. Bu yüzden, mucit yapay zekânın yaratıcı yapay zekânın gerisinde kalması şaşırtıcı olmamalı. Ancak, yapay zekânın işlevsellik konusunda gelişmeye devam etmesi muhtemel ve bir noktada mucit yapay zekânın yaratıcı yapay zekânın ayak izlerini takip ederek, problem çözümü için popüler bir araç olacağı beklentisindeyim. İnsanlar, yapay zekâdan bir imaj oluşturmasını istemek yerine, yapay zekâdan teknik bir problemi çözmesini isteyecekler. Bunun olması için, mucit yapay zekânın gelişimini teşvik etmek için doğru kuralları ve teşvikleri oluşturmamız önem arz ediyor.

HAZIRLAYAN BÜLTEN EKİBİ

Av. Selin ÇETİN
Av. Pınar SARUHAN
Av. Gökçe ERGÜN

EDİTÖRLER

Şeyma SAĞINÇ
Av. Beyza Nur GEMCİ